

RELIGIOZNOST MLADIH I KATEHETSKA PRIPREMA
ZA SAKRAMENT POTVRDE

Znanstvena monografija
RELIGIOZNOST MLADIH I KATEHETSKA PRIPREMA
ZA SAKRAMENT POTVRDE

Izdavač:

Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Splitu
Katolička izdavačka kuća i časopis Crkva u svijetu
Zrinsko-frankopanska 19, 21000 Split

Urednici:

Prof. dr. sc. Jadranka Garmaz
Doc. dr. sc. Ivica Jurić
Izv. prof. dr. sc. Edvard Punda

Recenzenti:

Doc. dr. sc. Toni Maglica
Doc. dr. sc. Marko Šutalo
Doc. dr. sc. Angelina Gašpar

Lektura hrvatskoga jezika: Marijana Vuleta, prof.

Lektura engleskoga jezika: Nicole Falzon

ISBN 978-953-7187-42-2 (e-izdanje, Katolički bogoslovni fakultet Split)

ISBN 978-953-8429-62-0 (tiskano izdanje, Crkva u svijetu)

CIP zapis je dostupan u nacionalnom skupnom katalogu knjižničnog sustava Buki-net (katalog.bukinet.hr) pod brojem 991005960578509366.

Oblikovanje i računalni slog: Paola Jukić

Tisak: Dalmacija papir, Split

Naklada: 500 primjeraka

Publikacija je izdana uz potporu Splitsko-makarske nadbiskupije i Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih te u okviru projekta (IP-UNIST-20), koji financira Europska unija – NextGenerationEU. Izneseni stavovi i mišljenja isključivo su autorova i ne odražavaju nužno službena stajališta Europske unije ili Europske komisije. Ni Europska unija ni Europska komisija ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

Split, lipanj 2026.

Jadranka Garmaz, Ivica Jurić, Edvard Punda (ur.)

RELIGIOZNOST MLADIH I KATEHETSKA PRIPREMA ZA SAKRAMENT POTVRDE

Znanstvena monografija

Split, 2026.

SADRŽAJ

<i>Predgovor</i>	7
Marijana Ćuk <i>Suvremeni odgojni izazovi adolescencije kroz kršćansku perspektivu</i> . . .	11
Nataša Rijavec Klobučar - Barbara Simonič - Urška Mikolič <i>The Maturation of Adolescents and the Importance of the Family for Personal and Spiritual Development</i>	33
Marijana Mohorić <i>Religiozni odgoj i razvoj adolescenata. Aktualnosti, izazovi i neke perspektive razvoja katehetske prakse u svjetlu bioekološke teorije</i> . . .	53
Gina Šparada - Nenad Palac <i>Vjeroučitelji i njihova uključenost u župnu katehezu. Istraživanje među vjeroučiteljima Splitsko-makarske metropolije</i>	93
Doris Žuro - Jadranka Garmaz - Sanja Stanić <i>Exploring Youth Religiosity: Research Among Catholic Confirmands in the Metropolitan Archdiocese of Split-Makarska (Croatia)</i>	117
Ivica Jurić <i>Stavovi svećenika Splitsko-makarske nadbiskupije o kvaliteti priprave za krizmu.</i>	147
Edvard Punda <i>Kako čuti krizmanike? – početak i model prenošenja vjere krizmanicima</i>	185
Florian Mayrhofer <i>Digital Storytelling u katehezi krizmanika. Mogućnosti, izazovi i perspektive</i>	201
Domagoj Runje <i>Isus, poučavanje i djeca</i>	219

PREDGOVOR

U suvremenom društvu, gdje se tehnološke promjene događaju sve ubrzanijim tempom, odgoj mladih postaje sve kompleksniji zadatak. Roditelji, Crkva i odgojno-obrazovne institucije suočavaju se ne samo s klasičnim pitanjima poput emocionalnog razvoja i socijalizacije već i s utjecajem digitalne revolucije, umjetne inteligencije i globalnih kriza poput pandemija ili klimatskih promjena. Navedene promjene čine odgoj sve dinamičnijim procesom punim neizvjesnosti. Jedan od najvećih izazova za današnji odgoj mladih svakako jest nezaustavljivi ulazak tehnologije u svakodnevni život. Mladi danas odrastaju okruženi pametnim telefonima, društvenim mrežama, beskrajnim izvorom digitalnih sadržaja zbog kojeg roditelji kao i odgojno-obrazovne institucije moraju sve više ulagati znanja i energije oko podučavanja digitalne pismenosti i upozoravanja na ambivalentnost suvremene tehnologije. Navedene promjene izazivaju nesigurnost i nesnalaženje ne samo kod starijih, što je opće mjesto, nego i anksioznost kod mladih što zahtijeva jačanje emocionalne otpornosti kao i razvoj kritičkog mišljenja, osobito vezano za enormne mogućnosti koje nudi sve razvijenije područje umjetne inteligencije.

Kako na navedene odgojne izazove može odgovoriti obitelj i Crkva u svom redovitom poslanju i osobito putem pripreme za sakrament krizme? Na to pitanje nastojimo dati odgovor ovom znanstvenom monografijom. Monografija je dijelom nastala kao plod 30. međunarodnog teološkog simpozija koji je održan u listopadu 2024. na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Splitu pod nazivom *“Uloga teologije u duhovnosti hrvatskog naroda u vremenu tranzicije od komunizma do demokracije”* na kojem su četvero suradnika monografije izložili svoje znanstveno-istraživačke radove. Urednicima monografije učinilo se korisnim i u teološko-pastoralnom smislu potrebnim – s obzirom na nedovoljno istraženu temu kod nas – navedenim radovima pridružiti još neke druge znanstvene doprinose srodnih humanističkih disciplina kako bi temu religioznosti mladih i katehetsku pripremu za sakrament potvrde još kvalitetnije, tj. interdisciplinarno obradili. U tom smislu zamolili smo nekoliko kolega s hrvatskih i inozemnih Sveučilišta za njihov znanstveni doprinos i rezultat naše suradnje stoji pred vama.

U prvom dijelu monografije, autori ističu kako je adolescencija odlučujuća razvojna faza u kojoj pojedinac oblikuje svoj identitet, vrijednosti i životne orijentacije. Proces sazrijevanja praćen je potragom za samostalnošću i formiranjem stavova prema sebi, drugima i svijetu. Obitelj u tom procesu ima središnju ulogu jer putem odgoja snažno utječe na emocionalnu stabilnost, izgradnju osjećaja odgovornosti, razvoj duhovne dimenzije kao i integraciju u društvo, ističu u svom radu Nataša Rijavec Klobučar, Barbara Simonić i Urška Mikolić. Kritički analizirajući fenomene u suvremenom društvu, a fokusirajući se osobito na pedagoške aspekte katehetskog odgoja i obrazovanja, autorica Marijana Čuk naglašava kako razvoj kritičkog mišljenja, emocionalne inteligencije i digitalne pismenosti kod mladih predstavlja ključne kompetencije za uspješno suočavanje s navedenim izazovima. Uz navedeno, svakako i sustavna podrška obitelji, odgojno-obrazovnog sustava kao i društvene zajednice, igra važnu ulogu u izgradnji i očuvanju pozitivne slike o sebi kod mladih. Religiozni odgoj i kateheza adolescenata danas zahtijevaju znatno širi, dublji i osjetljiviji pristup od onoga koji se oslanja isključivo na unaprijed formulirane programe ili neinkulturirane normativne zahtjeve. U tom smislu posebno je važno naglasak staviti na izgradnju kvalitete odnosa, poznavanja konteksta u kojima se religiozni razvoj odvija, kao i na nužnost uvažavanja subjektivnosti, slobode i razvojnih potreba adolescenata, naglašava u svom radu Marijana Mohorić.

Središnji dio monografije donosi tri znanstveno-istraživačka rada međusobno povezana upotrebom slične metodologije: prvi se bavi istraživanjem kvalitete kateheze u župnoj zajednici i uključenosti vjeroučitelja u istu u Splitsko-makarskoj metropoliji (Gina Šparada i Nenad Palac). Rezultati rada ukazuju na to da, s jedne strane, gotovo trećina ispitanih vjeroučitelja nikako ne surađuje u pastoralu župne zajednice. S druge strane, istraživanje otkriva da su mnogi problemi otklonjivi, osobito oni povezani s lošom komunikacijom sa župnikom. Drugi rad bavi se istraživanjem religioznosti mladih među katoličkim krizmanicima u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji. Rezultati pokazuju da su krizmanici s izraženom religijskom samoidentifikacijom u većoj mjeri uključeni u vjersku praksu i to na osobit način u manjim sredinama, ističu u istraživanju autori Doris Žuro, Jadranka Garmaz i Sanja Stanić. Treće istraživanje donosi stavove svećenika Splitsko-makarske nadbiskupije o kvaliteti priprave za krizmu.

Rezultati istraživanja većim dijelom potvrđuju povezanost varijable dobi s korištenjem različitih metoda i alata u pripravi za krizmu, kao i s osobnim zadovoljstvom, otvorenošću prema društvu i mišljenjem o prikladnosti dobi za krizmu. Međutim, istraživanje je donijelo i neke neočekivane rezultate koji ukazuju npr. na činjenicu da mlađi svećenici nisu kreativniji ni zadovoljniji u radu s krizmanicima u odnosu na starije kolege, ističe autor Ivica Jurić.

Rad Edvarda Punde tematski se nastavlja na prethodni rad o kvaliteti pripreme za krizmu. U radu autor promišlja o ulozi svećenika, katehete, vjeroučitelja, ali i svih onih koji su u ulozi učitelja mladića i djevojaka adolescentske dobi u njihovu traganju za otkrivanjem vlastitog identiteta i odnosa s Bogom. Rad ističe presudnost vlastitog iskustva katehete kao i njegove kompetencije da vlastita iskustva vjere, onkraj bilo kakvog subjektivizma ili ekskluzivizma, inkorporira u katehezu mladih. U zaključnom dijelu monografije donose se još dva rada: rad Domagoja Runje u kojem se predstavljaju, uz kratke komentare, tekstovi iz četiriju kanonskih evanđelja koji govore o Isusu kao djetetu i o odnosu odraslog Isusa prema djeci te rad Floriana Mayrhofera koji kritički obrađuje mogućnosti i ograničenja digitalnog pripovijedanja (*Digital storytelling*) u katehezi sakramenta potvrde.

Svi radovi, premda međusobno različiti u pristupu i perspektivi, predstavljaju relevantan doprinos proučavanju religioznosti mladih i katehetskoj pripremi za sakrament potvrde. Zahvaljujemo svim autorima na doprinosu i nadamo se da će monografija biti korisno sredstvo kako svećenicima, katehetama i vjeroučiteljima tako i svima zainteresiranim za kršćanski odgoj mladih. Osobito se nadamo da će ova publikacija doprinijeti razvoju novih metoda evangelizacije s mladima nakon slavlja krizme u župi.

Jadranka Garmaz, Ivica Jurić i Edvard Punda